

Högskolan på Gotland
Rektor
621 57 Visby

Juridiska avdelningen
Teresa Edelman
BESLUT

2005-01-25
Reg.nr 31-2669-04

Anmälan angående brister i utbildningen spelutveckling och interaktiva medier, 120 poäng, vid Högskolan på Gotland

Anmälan

Tolv studenter på det rubricerade programmet vid institutionen för teknik, konst och nya medier har hos Högskoleverket anfört klagomål på utbildningen. Dessa studenter påbörjade utbildningen 2001 och läste vid tiden för anmälan tredje året på programmet. De har hävdats att utbildningen inte motsvarat de grundläggande kraven för högskoleutbildning och anfört i huvudsak följande.

De tar nu sin examen och anser att de inte fått den utbildning som de sökte till. Under de tre år som utbildningen pågått har kvaliteten inte motsvarat den de har utlovats i kursbeskrivningar, mål och kursplaner. Redan under det första året hade utbildningen en del problem vilket inte sågs som förvånande då den var helt ny för högskolan och fokuserade på ett helt nytt ämnesområde. Flertalet studenter valde att gå kvar med hopp om att de följande studieåren skulle bli bättre. Under det andra året fortsatte dock problemen och utbildningen bedrevs på en nivå som inte längre var acceptabel för vare sig andraårsstudenterna eller de då nyantagna förstaårsstudenterna. Problemen rapporterades av studenterna men verkar av någon anledning inte framförts till ledningen. I slutet av andra året, efter att studenterna kontaktat de lokala tidningarna, fick studenterna till stånd ett möte med högskolestyrelsen. Då togs ett beslut om att organisera om utbildningen helt inför nästa år. Studenterna fick ta del av planeringen för det tredje året som effektivt skulle täcka de luckor som uppstått under tidigare år. Utbildningen under det tredje året levde dock inte upp till de planer som utlovats. Utbildningen blev genomgående sämre, kurser startades innan det fanns kursplan som godkänts, flera av de nyanställda lärarna hade ingen kunskap på de områden de satts att utbilda för och anställdes på oklara grunder, den individuella anpassningen uteblev, utrustning var irrelevant för undervisningen, den nya prefekten lämnade institutionen och i slutet av året fick studenterna reda på att det utlovade magisteråret troligen inte skulle bli av.

Studenterna har preciserat sina klagomål på följande sätt.

- Vissa kurser, som enligt utbildningsplanen skulle ha ingått i programmet, genomfördes inte alls. Exempel på sådana kurser är branschorientering, 4 poäng, virtuell lärandemiljö, 8 poäng, repetitionskurs i C-programmering.
- Vissa kurser avbröts.
- Det saknades kursplaner för vissa kurser.
- De befintliga kursplanerna skickades ut för sent, följdes inte och kriterier för arbete och examination var oklara.
- Kursutvärderingarna sköts upp och kritiken tonades ner.
- Studenter fick ingen hjälp från högskolan med att ordna praktikplatser som dessutom var inplanerade parallellt med vissa obligatoriska kurser.
- Det fanns för få lärare och några var inkompetenta. Dessutom anställdes en av lärarna utan sakkunnig granskning och en annan anställdes trots att sakkunniga avstyrkte anställningen.
- Studenterna som utlovats möjlighet att få en specialiserad kandidatexamen och möjlighet till ett fjärde magisterår får bara en generell examen.
- Beskedet om att det fjärde året inte skulle bli av kom först den 14 april 2004, dagen innan sista dagen det fanns möjlighet att söka till andra utbildningar.

Till sin anmälan har studenterna fogat utdrag ur högskolans broschyrer med presentationer av utbildningen samt utbildnings- och kursbeskrivningar, protokoll från studentmöten, tidningsurklipp, CD-upptagningar från möten mellan studenterna och skolledningen, e-postkorrespondens mellan studenterna och utbildningsansvariga, studieintyg, sakkunnigutlåtanden inför anställning av en lektor m.m.

Studenterna har även begärt skadestånd motsvarande de tagna studielånen.

Utredning

Högskolans yttrande

Högskoleverket har anhängit om högskolans yttrande och om att få ta del av den i ärendet aktuella utbildningsplanen och kursplanerna. Rektor har uppgett i huvudsak följande.

Kurser som inte genomfördes eller som genomfördes på ett annat sätt

- Den utlovade repetitionskursen kunde inte genomföras i och med att ansvarig lärare plötsligt lämnade sin anställning och ny lärare inte kunde rekryteras.

BESLUT

2005-01- 25

Reg.nr 31-2669-04

Sid 3

- Branschorientering, 4 poäng, utfördes som ett delmoment i kursen spelutveckling och interaktiva medier, grundkurs 40 poäng, där företrädare för industrin var närvarande.
- Den slutliga applikationen i kursen virtuell lärandemiljö, 8 poäng, kom inte att färdigställas på grund av tekniska problem men kursen som helhet genomfördes i form av föreläsningar, seminarier och grupparbeten.
- I och med att rekryteringen av ny lärare inom ljud och musik kom att dra ut på tiden såg högskolan som en lösning att, vad gäller den grafiska sidan, lägga tyngdpunkten på den audiovisuella inriktningen.
- Det tredje året av utbildningsprogrammet omstrukturerades för att tillgodose studenternas önskemål rörande brister i utbildningen.

Lärare

Vid anställning av lärare följer högskolan högskoleförordningen och den anställningsordning som högskolestyrelsen fastställt. Den negativa kritiken av lärare är inte enhällig.

Profilerad utbildning och examen

Vid utbildningsstarten fanns inget huvudämne fastställt i kandidatexamen för de studenter som skulle komma att slutföra utbildningen inom programmet, vilket är beklagligt. I samband med att huvudämne i kandidatexamen fastställdes infördes detta i utbildningsplanen för programmet och vederbörliga justeringar i övrigt gjordes. De studenter som fullföljer programmet erhåller filosofie kandidatexamen med spelutveckling som huvudämne. Utbildningen har inriktning antingen mot gestaltning (grafik eller produktion) eller teknik. Det har aldrig *utlovats* ett "fjärde år". Däremot har det uttryckts som en *målsättning* att erbjuda en magisterutbildning i spelutveckling. Det har konstaterats att högskolan ännu inte har examensrätt på magisternivå i spelutveckling och att en sådan utbildning i så fall måste genomföras i samarbete med annat lärosäte. Kontakter har tagits med Blekinge tekniska högskola i frågan. Oklarheten om den framtida examensstrukturen har gjort att högskoleledningen tills vidare beslutat att avvakta med införande av en ny magisterutbildning, särskilt som utbildningen på kandidatnivå först bör konsolideras. För studenter som antogs till programmet hösten 2001 har särskilda möjligheter till kompletterande utbildning erbjudits under innevarande läsår.

Sammanfattning

Högskolan tillstår att utbildningsprogrammet har haft problem under de första åren som det erbjudits. Bl.a. har rekryteringen av kompetenta lärare varit komplicerad främst av det skälet att disciplinen är outvecklad och spelindustrin relativt ung. Även andra problem bl.a. av organisatorisk art inom högskolan har bidragit till att verksamheten inte fungerat alltigenom tillfredsställande. Högskolan beklagar detta men menar att *all* kritik inte har varit befogad. Mycket i utbildningen har ändå fallit på plats under de tidigare åren och många av kurserna

BESLUT

2005-01- 25

Reg.nr 31-2669-04

Sid 4

har fått god kritik av studenterna. När högskolan nu rekryterat flera lärare med kompetens och förankring inom spelindustrin och den aktuella forskningen, bl.a. en professor i spelutveckling, har förutsättningarna påtagligt stärkts att i framtiden genomföra utbildning inom området. Vidare har den enhet inom högskolan som ansvarar för utbildningen sedan den 1 juli 2003 status av institution (tidigare endast en "enhet" inom högskolan) vilket ger en stabilare organisatorisk bas och bättre möjligheter till kvalitetsuppföljning. Institutionen leds av en prefekt och en institutionstyrelse med studentrepresentation. Under läsåret 2003/04 har lärare vid institutionen under vägledning av professorn arbetat med en omstrukturering av programmet. Under innevarande läsår anpassas alla årskurser till den nya utbildningsplaneringen. Inför utbildningsstarten hösten 2005 planeras att dela upp programmet i två nya program, nämligen speldesign och grafik, 120 poäng, och speldesign och programmering, 120 poäng. Syftet är att fokusera på spelutveckling och branschperspektiv. Det är högskolans ambition att nu ta nya tag i utbildningen i fråga om planering och målbild och att skapa ett utbildningsprogram som skall motsvara förväntningarna från såväl studenter som avnämare inom området speldesign.

Till sitt yttrande har högskolan fogat kursplaner för de tre första åren (en del reviderade år 2004), en utbildningsplan (reviderad 2004), sammanställning av utvärdering av kursen spelperspektiv, blankett för kursvärdering för kursen spelrum och en kommentar från en av lärarna.

Studenternas kommentarer

Studenterna har fått tillfälle att kommentera högskolans yttrande och anfört i huvudsak följande.

I vissa fall stämde inte antal poäng i kursbeskrivningarna med poäng i studieintygen. Innehållet i kurserna ändrades under pågående utbildning. Kurser i programmering, som utgjorde en förutsättning för hela utbildningen, uteblev. Studenterna fick inte heller de inriktningar som framgick av kursbeskrivningarna. Av tidigare kursplaner och av högskolans informationsmaterial framgick att programmet var på 120–160 poäng vilket inte blev fallet. I dag finns ett fjärde år i form av ett så kallat "breddmagister-år". Den omstrukturering av utbildningen som rektor talar om kom inte studenter från år 2001 till godo, utan dessa måste konkurrera om arbete med studenter som får en bättre utbildning.

Studenterna har bifogat bl.a. kursplanen för spelutveckling och interaktiva medier år 2, 40 poäng, i icke fastställd och fastställd (den 20 september 2002) version, schemat för kursen spel, digitala medier och det virtuella samhället, 10 poäng, daterat den 21 augusti 2001, en icke fastställd kursplan för år två, en icke fastställd utbildningsplan, utdrag ur högskolans informationsbroschyrer samt utdrag ur manus till årsredovisning 2002.

Högskoleverket har från högskolan inhämtat att ämnet spelutveckling inrättades som huvudämne i kandidatexamen den 18 november 2003.

BESLUT

2005-01- 25

Reg.nr 31-2669-04

Sid 5

Högskoleverkets bedömning

Kursplaner, examen m.m.

Gällande bestämmelser

Av 6 kap. 6–9 §§ högskoleförordningen (1993:100) framgår att för kurs skall det finnas en kursplan och för utbildningsprogram en utbildningsplan. I dessa bestämmelser regleras också kursplanens och utbildningsplanens innehåll. Det stadgas bl.a. att i kursplanen skall anges kursens poängtal och fördjupningsnivå i förhållande till examensfordringarna.

I 1 kap. 11 § högskolelagen (1992:1434) anges att regeringen föreskriver vilka examina som får avläggas inom den grundläggande högskoleutbildningen och att Högskoleverket beslutar vid vilka högskolor dessa examina får avläggas.

Enligt 6 kap. 4 § högskoleförordningen får inom grundläggande högskoleutbildning avläggas endast de examina som anges i examensordningen (bilaga 2 till högskoleförordningen).

I examensordningen finns tre generella examina angivna, nämligen magisterexamen, kandidatexamen och högskoleexamen samt ett 40-tal yrkesexamina. Där finns också bestämmelser om huvudämne i magister- respektive kandidatexamen.

Den 1 november 2001 infördes i examensordningen en ny inriktning på magisterexamen benämnd Magisterexamen med ämnesbredd. Den ursprungliga magisterexamen benämns Magisterexamen med ämnesdjup.

Examensprövningar

Högskoleverkets styrelse beslutade den 12 november 2001 att samtliga högskolor med staten som huvudman skulle ges generell rätt att utfärda kandidatexamen och magisterexamen med ämnesbredd. Styrelsen beslutade också att möjligheten att prövas för magisterexamen i ett specifikt ämne skulle kvarstå. Ett lärosäte som får avslag på sin ansökan om generell magisterexamensrätt kan således få magisterexamensrätt i ett eller flera enskilda ämnen.

Högskolan på Gotland ansökte och fick under år 2000 magisterexamensrätt med ämnesdjup i ämnet arkeologi.

Den 31 januari 2002 ansökte högskolan på Gotland hos Högskoleverket om generell magisterexamensrätt. I beslut den 3 juni 2002 avslog verket högskolans ansökan. De avgörande skälen var högskolans begränsade erfarenhet av att inrätta magisterexamensämnen och att högskolans kvalitetssäkringssystem inte var tillräckligt utvecklat och dokumenterat.

I mars 2004 ansökte högskolan om rätt att utfärda magisterexamen med ämnesdjup i historia. Högskoleverket biföll i juni 2004 högskolans ansökan.

BESLUT

2005-01-25

Reg.nr 31-2669-04

Sid 6

Slutsatser

Högskolan på Gotland har således rätt att utfärda kandidatexamen och magisterexamen med ämnesbredd men inte magisterexamen med ämnesdjup i spelutveckling.

I de av studenterna ingivna äldre kursplanerna och programbeskrivningarna anges kandidatexamen som den examen utbildningen leder till. Det har således inte framkommit att högskolan har utlovat en examen som den inte haft rätt att utfärda.

Däremot är det klarlagt att högskolan i strid med högskoleförordningens krav vid utbildningsstarten inte inrättat ett huvudämne i utbildningen som skulle leda till kandidatexamen. Genom att inte i tid inrätta ett huvudämne i kandidatexamen har högskolan försatt studenterna i en rättsosäker situation beträffande vilken examen de skulle få efter avslutad utbildning. Vidare framgår det av utredningen att en del kursplaner har fastställts först efter kursstarten och att utbildningsplanen, kursplanerna och även programmets och kursernas poängtal har ändrats flera gånger under utbildningens gång. Även detta har påverkat studenternas rättssäkerhet på ett negativt sätt. För de ovannämnda bristerna måste högskolan kritiseras.

Av utredningen framgår att det numera finns ett huvudämne i kandidatexamen och att de studenter som fullföljer programmet erhåller filosofie kandidatexamen i spelutveckling. Detta bör leda till en förbättrad utbildningskvalitet och rättssäkerhet för studenterna. Högskoleverket förutsätter att även högskolans fortsatta arbete med omstrukturering av programmet sker på ett sådant sätt att utbildningskvaliteten förbättras med bibehållen rättssäkerhet för studenterna.

Lärare

Det har inte framgått annat än att den i ärendet aktuella lektorsanställningen har skett efter hörande av sakkunniga dvs. i enlighet med 4 kap. 21 § högskoleförordningen. Av de av studenterna åberopade handlingarna framgår att den ena sakkunnige avstyrkt anställningen av en sökande medan den andre sakkunnige har rekommenderat att personen i fråga kallas till provföreläsning och intervju. Att högskolan slutligen har beslutat att anställa vederbörande kan inte anses strida mot någon bestämmelse i högskoleförordningen.

Beträffande antal lärare och deras allmänna kompetens, se nedan under Utbildningskvalitet.

Utbildningskvalitet

Av utredningen framgår att utbildningen haft en del kvalitativa brister. Högskolan har redovisat olika åtgärder som högskolan har vidtagit för att avhjälpa bristerna. Åtgärderna har vidtagits i samråd med studenterna.

Högskoleverket anser att ett för högskolan fungerade kvalitetssystem skulle ha kunnat förebygga en del av ovan identifierade kvalitetsbrister. Det är av yttersta vikt att högskolan försäkras om lärarkompetens och kan uppvisa genomtänkta

BESLUT

2005-01- 25

Reg.nr 31-2669-04

Sid 7

och beslutade kurs- och utbildningsplaner innan en helt ny utbildning marknadsförs och startar. Studenter riskerar annars att bli försöksobjekt för någon sorts experimentverksamhet. Högskoleverket rekommenderar därför att högskolan skyndsamt utvecklar sitt interna kvalitetssystem för att säkra sin utbildningskvalitet framgent.

Skadestånd

Upplysningsvis kan meddelas att enskilda skadeståndsanspråk kan prövas av Justitiekanslern, som inom ramen för statens s.k. frivilliga skadereglering kan besluta om skadestånd till enskild.

Detta beslut har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom efter föredragning av verksjuristen Teresa Edelman. I den slutliga handläggningen har även utredaren Carin Olausson från utvärderingsavdelningen deltagit.

Annica Lindblom

Teresa Edelman

Kopia till

Gotlands studentkår Rindi, ordföranden Adél Szakács